

Les 45 **het volledige basispatroon met**
 h p b j y (=j) w f v t d n m s z c
 k c x q l r
 verkleinwoorden maken met -pje
 verkleinwoorden maken met -tje van meerdelige
 woorden die eindigen op -en, -el, -er
 -lijk(e) met de uh-klank aan het eind van een meerdelig
 woord

Voor je lied/rap:

la	lo	lu	li	ly	lie	le	lee
ra	ro	ru	ri	ry	rie	re	ree

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
a	la	al	aal		ale	alle
o	lo	ol	ool		ole	olle
u	lu	ul	uul		ule	ulle
i	li	il	iel	lie	ile	ille
					iele	
e	le	el	eel	lee	ele	elle

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
a	ra	ar	aar		are	arre
o	ro	or	oor		ore	orre
u	ru	ur	uur		ure	urre
i	ri	ir	ier	rie	ire	irre
					iere	
e	re*	er	eer**	ree	ere	erre

Waarom die sterretjes?

*Als je aan het eind van een woord 'medeklinker + e' ziet, lees je dat altijd met een uh-klank: de je we ze me te le re.

Maar re, als dat de toon uit de toonladder is, spreek je uit met de e-klank: do re mi fa sol la si do. Raar hè?

**Probeer eer met een heel duidelijke e-klank uit te spreken, anders lijkt eer teveel op ir en dan maak je misschien fouten bij het schrijven: [De beer komt uit Birma.](#)

Je zal merken dat je meestal niet kan horen of woorden met fl/vl beginnen. Ook het begin met fr/vr/wr hoor je niet echt.

Als je nu zelf woorden en zinnen gaat maken met het basispatroon van de l en de r, maak dan vooral ook vraagwoordzinnen die beginnen met: Wie..? Welk(e)..? Wat...? Wanneer...? Waar...? (waaraan, waarachter, waaraf, waarbij, waarbinnen, waarbuiten, waarboven, waardoor, waardoorheen, waarheen, waarin, waarlangs, waarmee, waarna, waarnaar, waarnaast, waarom, waaromheen, waaronder, waarop, waarover, waartegen, waartegenover, waaruit, waarvan, waarvandaan, waarvoor)

Vergeet ook Hoe? Hoeveel? en Hoezo? niet.

Eendelige woorden met de l:

la sla 'bla bla' vla al als pal paal hal haal haalt hals bal
 baal balt baalt wal dal daal daalt naald tal taal taalt
 stal staal val vaal valt faal faalt mal maal maalt mals
 smal smals smalst wals walst zal zaal blad lat laat laadt
 slaat laatst las plas last plast lak laks lap slap slab slaap
 slaapt laf laaf laaft slaaf blaf blad slaan laan land landt
 plant lam vlam Vlaams klam kalm lamp klamp klampt klad
 kladt klant halm palm half zelf zalm walm valk vlak vlas
 vals kalf kaal kwal kwaal slak slaak slaakt plat plaat
 plaats plaatst flap flapt
 vlo loop loopt slop sloop sloopt slof sloft sloof slooft ol lol
 vol volt vlot vloot wol wolk kolk kolkt klok lok lokt slok mol
 molt lot loot lood bloot tol tolt stol stolt stolp plots sol
 solt slot sloot bol dol dolt dool doolt dolk tolk tolkt wol
 wolk volk vlok flop plof ploft pol pool Pool Pools hol holt
 zool klont klom klomp lomplomp

plu kul knul hul hult hulk hulp pul pulp pulk pulkt luk lukt
 pluk plukt Jut en Jul Juul lust vul vult nul lus plus sul zul
 zult club clubs flut fluks klus klust kluts klutst stulp
 lip liep lies Lies lis list slip sliep slib slipt flip flipt pil spil
 bil wil wilt wild wiel vil vilt viel hiel hield hielp til tilt stil
 stiel kil lik likt slik slikt klik klikt lid split splits splitst Syl
 slim list slis slist

les lest lees leest lek lekt vlek Els els lens elk hel heel hels
 help helpt helm bel belt beeld beeldt pel pelt pels spel
 spelt speel speelt smelt smeed smeedt smeeft snel snelt
 knel knelt wel welk melk meel kwel kwelt kweel kweelt
 zwel zwelt keel kleed kleedt kleef kleeft cel fel vel velt
 veld veel tel telt teel teelt stel stelt steel steelt deel
 deelt deels slee sleet sleep sleept spleet

Eendelige woorden met meerletterklinkers:

lijf blijf lijn plein lijm lijmt slijm slijk lijk lijkt blijkt lijd lijdt
 leid leidt slijt splijt spijl klei vijl vijlt vlei vleit vlijt zeil zeilt
 dweil dweilt stijl steil lui luid luidt luit muil vuil luis luik
 kuil kluit kluif kluift fluit sluit sluik sluis sluip sluipt pluis
 pluim
 laait loeit vlooi vlooit plooi plooit vloeï vloeit loep floep
 floept poel spoel spoelt woel woelt voel voelt vloed lauw
 klauw flauw blauw sluw leeuw leuk

Meerdelige woorden:

Hallo! Ali lila latex lama lama's lava lawine lawines salade
 salades alle alles allemaal alleen slapen slappe appel appels
 appelen laffe slaven bladen blazen latten laten laden lades
 lamme lammeren blaten kwallen kwalen halmen walmen
 zalmen zalven halzen kokhalzen hallen halen halve ballen
 balen ballon ballonnen malen malle malse smalle vale vallen
 navel snavel snavels kwalen kwallen slaken slakken platen
 platte laken lakens lakken valse valken vlakke vlakken
 plakken plaats en kale kalme talen betalen talent als je
 blijft alsjeblieft als tu blijft alstublieft (als het u belieft) a.u.b.

vlammen Vlaamse kasteel kastelen kameel kamelen
 stamelen stamelt stapel stapelt stapels pelzen stapelen
 pellen scalpel Alicia
 solo solo's lopen sloppen slopen sloffen sloven vlotte
 vlotten vloten volle volken wolken bolle bollen lolly lolly's
 lolly'tje molen mollen holen hollen Lotte loten loden sloten
 potlood potloden coca cola's koala koala's chocola
 chocolade chocoladevla bewolkt bevolken trofee trofeeën
 Lucas kukeleku luxe (met u-klank!]a raar, maar waar.) juli jullie duo
 duo's juweel juwelen vullen vulkaan vulkanen plukken lussen
 klussen klusten lusten klutsen knutsel knutselt knutselen
 Lia Liam Sylvia file files kilo kilo's lippen liepen slippen
 sliepen listen willen wilde wilden elke welke slimme piloot
 piloten file files hielden hielen likken kille klikken klikte
 klikten titel titels spikkel spikkels limonade limonades
 diablo's
 lepel lepels lepelt lepelen metaal metalen cello cello's cellen
 felle vellen velen bevelen beveelt vele nevel tellen telen
 stellen stelen spelen spellen snelle snellen knellen kleden
 delen slepen spleten sleetje sleetjes sleeën kleffe kleven
 hele helemaal lenzen lente lentes slenter slentert slenteren

Meerdelige woorden met meerletterklinkers:

lijven blijven ijlen vijlen lijnen lijmen slijmen lijken blijken
 lijden leiden slijten zeilen dweilen stijlen steile luie vuile
 luiden fluiten luizen luiken kuilen kluiten sluike sluiten
 sluizen muilen tuilen builen puilen huilen zuilen
 laaien vlaaien lawaai vlooien plooiën vloeien loeien loepen
 poelen spoelen boel heleboel doelen koelen voelen stoelen
 flauwe klauwen luwte sluwe leeuwen leuke veulen veulens
 sleutel sleutels luxueus luxueuze

Eendelige woorden met de r:

Ra ra ..? arts aar aard aardt waar waard raar raak raakt
 arm darm warm bar bars barst Bart baard braad braadt
 rap rat rad raad raadt raaf braaf ram raam Bram braam

bars barst wars waar zwaar zwaard vaar vaart dar dart
 daar baar baard baart part paar paart paard jaar nar
 naar maar maart Mark markt sar sart Saar taart tsaar
 staar staart star start straal straalt ras kras krast kaars
 kaart rats krat kras krast kram kraam krant kramp ramp
 kar kaart krak kraak kraakt kraal klaar snaar snars spaar
 spaart Ralf brak prak prakt wrat wrak wraak ark kwark
 tram (met Engelse uitspraak zeg je "trem") stram trap trapt trad
 pro stro hor hoor hoort Rob rond romp prompt rot rood
 room drom droom dromt droomt ros roos klos bros broos
 bron brom bromt brok rok rook rookt roof dor door dorst
 por port poort spoor spoort sport bord boor boort boord
 word wordt woord voor voort vorst borst korst fort Vort!
 noord moord sjoer sjort short (Engels woord, je zegt "sjohrt") vorm
 vormt vroom vork wrok tor torn tornt toorn doorn Cor
 kort koor koord nor snor stort stoor stoort storm stormt
 stroom stroomt strook krom kromt trom troon frons fronst
 troont kroon kroont rol rolt scrol scrolt trol drol drop dorp
 strop stroop stroopt strook prop
 ruk rukt kurk kruk druk drukt jurk Turk Turks hurk hurkt
 uur kuur muur huur huurt puur buur buurt durf durft duur
 duurt vuur vuurt tuur tuurt stuur stuurt truck (ck: Engels
 woord) trucks rul krul krult brul brult drup drupt drum drumt
 prut pruts prutst Rus rups murw slurp slurpt slurf
 Rik Ier bier pier dier rib riep trip rit riet friet fris fries
 Fries vries vriest 'rim ram' riem priem ril rilt tril trilt bril
 dril pril prik prikt krik kriek strik strikt kir kirt kier kiert
 Kris drie vier fier mier tier tiert sier siert stier stierf zier
 zwier zwiert zwierf vrind vriend
 re (de muziektoon!) er her hert eer heer per peer leer leert
 speer rep rept rek reeks reep Bert beer werk werkt weer
 weert werd ter teer der deert neer nerf erf werf zwerf
 zwerft herfst stel steel steelt ster sterf sterft streef
 streeft sterk strek strekt streek ver veer sfeer verf verft
 vers verst merk merkt kerk krek kerf kerft kreeft kers
 kerst keer keert kreet meer veel meer meest smeer smeert

snert zeer zweer zweert red redt pret prent krent reet
 reed vreet wreed vreemd wreef breed treed treedt streef
 streelt streep streept pers 'per se' (se met e-klank, Latijns woord)

Eendelige woorden met meerletterklinkers:

rij rijp rijd rijdt rijk 'het rijkst' reik reikt lijk lijkt prijkt reis
 reist rijs rijst prei prijs prijst krijt krijs krijst brij brei breit
 drijf drijft Rijn rein trein treint drein dreint vrij vrijt wrijf
 wrijft

rui trui ruim ruimt ruik ruil ruilt ruikt brui bruist ruist
 pruik pruilt druif druift fruit kruik kruit kruid kruidt kruis
 kruist kruip kruipt kruin kruim

reuk reus neus deur beurt keur keurt zeur zeurt treur
 treurt Fleur kleur kleurt breuk kreuk kreukt kreun kreunt
 dreun dreunt

draai draait fraai kraai kraait prooi roei roeit boer boert
 loer loert roer roert moer broer broers broed broedt roet
 roest roetsj roetsjt toer toert stoer voer voert vloer vloert
 woerd roep roept troep droef proef proeft stroef wroet
 rauw grauw rouw rouwt vrouw trouw trouwt
 uw ruw sluw spruw spreeuw

Een woord eindigt op **korte klank + n / l / r** .

Ik verklein de betekenis van dat woord met -etje:
 pannetje, bolletje, karretje

Een woord eindigt op **lange klank + n / l / r** .

Ik verklein de betekenis van dat woord met -tje:
 maantje, kooltje, buurtje, uiltje, deurtje, treintje.

Een woord eindigt op de letters **-lm, -rm**.

Ik verklein de betekenis van dat woord met **-pje**:
 palmpje, armpje, wormpje, filmpje, helmpje

Een meerdelig woord eindigt in het enkelvoud op **-en**, **-el**, **-er** (= uh-klanken).

Ik verklein de betekenis van dat woord met **-tje**:

laken lakentje, bundel bundeltje, ladder laddertje

Meerdelige woorden:

alarm aria rare nare ware waren wanneer bewaren bewaar
 bewaart bewaard vader rassen verrassen (ver-ras-sen)
 verras verrast verassen (ver-as-sen) veras verast zware
 drama drama's raden radar raderen raven brave Bravo!
 bravere braafste larven kralen kraken braken brakke barak
 barakken arme warme warmer warmere tarwe aarde
 Aarde* bezwaar bezwaren zwaarder zwaardere bladeren
 deren ander anders andere Jasper jammer starre tsaren
 staren fabriek (fa-briek) fabrieken fabrikant januari april (a-
 pril) camera actrice (ac-tri-ce) actrices a qua ri um aquarium
 aquaria Vlaanderen amandel fa ra o farao

*Het is hoog tijd dat de naam van onze planeet een hoofdletter krijgt en de zon en de maan ook: Zon Maan. De andere planeten van ons zonnestelsel hebben die hoofdletter allang. Als jullie hiermee beginnen, volgen de taalbazen vast en zeker!

over rover rovers verover (ver+over!) veroverft corona correct
 drommen dromen dorre porren Sorry! roze (de kleur, zeg: "roh-ze")
 rozen brosse broze rokken roken roven sporten sporen
 borden boorden boren worden woorden 'naar voren' voorn
 noorden toren toorn hoorn horen horens scrollen snorkel
 snorkelt snorkelen storen stromen stormen zomer zomers
 probleem problemen proper propere proppen koper koperen
 krokodil komkommer november conductrice
 pure puree purees pureer pureert pureren rukken drukken
 drukke krukken uren huren dure duren turen vuren sturen
 durven krullen brullen prullen druppel druppels druppelen
 Russinnen stucadoor turnlokaal turnlerares
 prima trio trio's ribben virus coronavirussen ribbel ribbels
 rite ritten rieten ritueel virtueel frieten frisse Friese
 Friezen vriezen knispert knisperen trillen prikken krikken

krieken kiepen kieperen kiepert hyper kieren vieren fiere
drieën stieren stierven ieder iedere liederen kliederen
vriendin vriendinnen vrienden winter winters citrus cipier
cipiers direct directe directrice crisis crisissen/crises circa
cirkel cirkels cirkelt cirkelen kelen circus circussen plezier
directrice hybride zilver zilveren
eren peren beren leren heren veren verre meren kleren zere
zweren speren repen reppen wereld redden reden redenen
brede vele vellen even evenaar neven lekker lekkere leraar
leraars leraren lerares leraressen servet servetten vreten
wrede wreken weldra verte verven nerven sterven stierven
sterke sterker sterkere strekken streken rekken rekel rekels
rekstok rector rectrix expert experts expres extra extreem
exemplaar krekel krekels zweren stellen stelen stelen
strepen speculaas breedte verre verste verte veranda (ve-ran-
da: ve heeft de uh-klank) veranda's verander (ver-an-der: ver heeft de uh-
klank, want is zonder klemtoon. De klemtoon ligt immers op an. Het woorddeel 'ver-'
met uh-klank wordt vaak zonder de r-klank uitgesproken.) veranderen

Ik hoor ve- aan het begin van een woord.

Ik schrijf altijd v e r-: verhaal, verbranden, verrassen,.....

Maar: veranda, venijn, velours (zeg: "veloer", Frans woord)

verbrand verbrandt verandert veranderen vervellen vervelen
ververst verversen wervel wervels zwerver wervelstorm
leverancier Nederland Nederlands Nederlander Nederlanders
Nederlandse expres espresso februari december desember

Meerdelige woorden met meerletterklinkers:

ijver ijzer ijzeren rijpe rijper rijpere rijpste rijden rijke rijken
rijker rijkere 'het rijkst' rijkste reiken reizen rijsen preien
prijken prijzen brijen breien eieren bevrijd bevrijdt bevrijden
cijfer cijfers terrein terreinen lijken gelijk gelijke gelijken
vergelijk vergelijkt vergelijken bijzonder (zeg "bizonder")
uier luier luiers luieren truien ruiken ruiters ruiters pruiken
kruiken bruisen duister verduisteren luister luisteren fluister

fluistert fluisteren huiver huiveren kruisen kruipen druipen
ruilen pruilen pruillip voor+uit = Vooruit! voor+ruit = voorruit
voorruiten

neuzen reuzen reuze keuren deuren celdeuren kleuren
kreunen kreukel kreukels kreukelen verkreukelen kreupel
kreupele heuvel heuvels auteur acteur acteert acteren
actrice directeur directeurs/directeuren teleurstellen
fraaie kraaien draaien draaideur dooier dooiers eierdooiers
roeien poeier sproeier sproeiers vermoeien vermoeit
vermoeid moeder poeder roepen roetsjen proesten droeve
proeven citroen citroenen broers broed broeden stoere
wroeten veevoer vervoer vervoert rauwe rouwen trouwen
vertrouwen vertrouwt vertrouwd ouder ouders oudere
ouderen beenhouwer oerwoud ruwe ruwer ruwere luwte
sluwe sluyer sluwere spreeuw spreeuwen

Raar hè, dat we **bijzonder** moeten schrijven met de lange ij,
maar die ij hier uitspreken met een i-klank.

Je las en schreef het woord(deel) 'lijk' tot nog toe met de
ij-klank en de lange ij. Dat 'lijk' betekent iets en heeft de
klemtoon: Ach jee, een lijk van een vogeltje.

Je hebt (on)gelijk! Wij zijn gelijk klaar!

Hij lijkt niet op zijn vader.

We gaan deze dingen eens vergelijken.

Maar als 'lijk' aan het eind van een meerdelig woord staat en
geen betekenis heeft, heeft het de onbeklemtoonde uh-klank:
je zegt dan "-luk":

Ik hoor -luk(ke) zonder klemtoon aan het eind van een woord.

Ik schrijf -lijk(e):

dadelijk, vrolijk(e), huwelijk, vriendelijk(e), eerlijk(e), lelijk(e)
eigenlijk(e), moeilijk(e), makkelijk(e), verrukkelijk(e)

Dus, geluk (want -luk heeft de klemtoon) en daarmee zijn
tegendeel: ongeluk.